

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ในอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองทุ่ง และเพื่อหาแนวทางให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาในเชิงอนุรักษ์และพัฒนา ในการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ในอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองทุ่ง
2. แนวทางให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาในเชิงอนุรักษ์และพัฒนา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ในอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองลุง

1. ปัจจัยทางด้านสถานภาพส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	16	80.00
	หญิง	4	20.00
2.	อายุ		
	31-40 ปี	4	20.00
	41-50 ปี	6	30.00
	มากกว่า 50 ปี	10	50.00
3.	สถานภาพ		
	สมรส	20	100.00
4.	การศึกษา		
	ระดับประถมศึกษา	20	100.00
5.	ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ		
	5 - 10 ปี	4	20.00
	10 - 20 ปี	8	40.00
	20 ปีขึ้นไป	8	40.00

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์มีชายมากกว่าหญิงคิดเป็นร้อยละ 80 และ 20 ตามลำดับ ซึ่งมีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมามีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 การศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งมีระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละด้านสภาพแวดล้อมการประกอบอาชีพ

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. แหล่งน้ำที่ใช้ในสถานประกอบการ		
ใช้น้ำบาดาล	14	70.00
ใช้บ่อขุด	6	30.00
2. ระบบแสงสว่างในสถานประกอบการ		
ใช้ไฟฟ้า	20	100.00
3. มีหน่วยงานใดที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ		
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ	2	10.00
ศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา	5	25.00
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ	5	25.00
อื่น ๆ (ไม่มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุน)	8	40.00
4. บุคคลที่ท่านให้ความเชื่อถือและให้คำปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหา		
พระ	16	64.00
ครู	2	8.00
ผู้ใหญ่บ้าน	5	20.00
กำนัน	2	8.00
5. ได้รับข่าวสารหรือเอกสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาหรือไม่		
ไม่เคย	20	100.00
6. ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือทางด้านอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาจากหน่วยงาน		
ไม่เคย	20	100.00
7. รายได้จากอาชีพรอง		
เกษตรกรรม	1	5.00
ผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม	1	5.00
อาชีพอิสระ	6	30.00
การรับจ้าง	12	60.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
8. ลักษณะการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา		
ไม่ใช่เครื่องจักร	10	50.00
ใช้เครื่องจักร	10	50.00
9. ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา		
ราคาผลผลิตตกต่ำ	16	22.86
วัตถุดิบราคาแพง	18	25.71
ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ	16	22.86
วัตถุดิบหายาก	18	25.71
ขาดแรงงาน	2	2.85
10. ลักษณะสถานประกอบการที่ใช้ในการประกอบอาชีพ		
มีสถานประกอบการเป็นของตนเอง	20	100.00
11. รายได้ของท่าน		
น้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี	8	40.00
50,000 - 100,000 บาทต่อปี	12	60.00
12. รายได้ในการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาที่ผ่านมา		
ดี	8	40.00
ปานกลาง	12	60.00

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำจากบ่อบาดาล คิดเป็นร้อยละ 70 ไม่มีหน่วยงานใดให้การสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 40 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ และศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 25 ชาวบ้านเหมืองกงให้ความเชื่อถือและให้คำปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหาคือ พระ คิดเป็นร้อยละ 64 รายได้รองเป็นอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นอาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 30 มีรายได้ 50,000 - 100,000 บาทต่อปี และรายได้ในการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาที่ผ่านมา อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 60

3. ปัจจัยด้านการถ่ายทอดความรู้ของชาวบ้านเหมืองกุง

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และร้อยละด้านการถ่ายทอดความรู้ของชาวบ้านเหมืองกุง

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของท่านได้รับการถ่ายทอดมาจาก		
พ่อ แม่	20	52.63
เครือญาติ	10	26.32
เพื่อนบ้าน	8	21.05
2. ที่ท่านประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาเนื่องจาก		
เป็นงานที่อิสระ	16	20.00
เป็นงานที่ไม่ต้องเสี่ยง	12	15.00
เป็นงานที่ทำในท้องถิ่นตนเอง	18	22.50
เป็นงานที่ทำแล้วได้อยู่ร่วมกับครอบครัว	16	20.00
เป็นอาชีพที่ทำสืบต่อดมาจากบรรพบุรุษ	18	22.50
3. ก่อนที่ท่านจะประกอบอาชีพนี้ จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องได้รับการถ่ายทอด ฝึกอบรมหรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ในอาชีพนี้		
จำเป็น	20	100.00
4. มีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ		
ไม่ใช่	4	20.00
ใช่	16	80.00
5 ท่านเคยได้เข้ารับการฝึกอบรมเทคนิคการทำเครื่องปั้นดินเผา		
ไม่มี	20	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าการถ่ายทอดความรู้การประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้าน
เมืองทุ่งส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดมาจาก พ่อ แม่ คิดเป็นร้อยละ 52.63 สาเหตุที่ประกอบอาชีพทำ
เครื่องปั้นดินเผาเนื่องจาก เป็นอาชีพที่ทำสืบทอดมาจากบรรพบุรุษและเป็นงานที่ทำในถิ่นตนเองคิดเป็น
ร้อยละ 22.50 รองลงมาเป็นงานที่อิสระและเป็นงานที่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 20 ซึ่ง
ก่อนที่จะประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาส่วนใหญ่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการถ่ายทอด ฝึกอบรม
หรือผ่านกระบวนการเรียนรู้ในอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 ชาวบ้านเมืองทุ่งส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยน
ความรู้และให้ความช่วยเหลือกัน คิดเป็นร้อยละ 80

4. ปัจจัยด้านการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกุง

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และร้อยละของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกุง

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
1. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา		
ดินดำ	4	11.76
ดินแดง	16	47.06
ดินเหลือง	14	41.18
2. แหล่งดินที่นำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์		
อำเภอสันป่าตอง	22	45.83
อำเภอจอมทอง	12	25.00
อำเภอดอยสะเก็ด	14	29.17
3. วัสดุที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์		
น้ำมันโซล่า	20	50.00
พื้นสำหรับเป็นเชื้อเพลิง	20	50.00
4. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ประกอบการทำเครื่องปั้นดินเผา		
แป้นมือหมุน (จ๋าก)	18	40.91
ใช้ครกกระเดื่อง	8	18.18
ใช้เครื่องบดดินไฟฟ้า	12	27.27
ใช้เป็นหมუნไฟฟ้า	6	13.64
5. เครื่องมือที่ท่านใช้ตกแต่งผิวภาชนะหรือตกแต่งลาย		
หิน	20	20.00
ลูกกลิ้ง	20	20.00
ฟูกัน	20	20.00
ใบมีด	20	20.00
เหล็กขูดผิวและกระบอกไม้ไผ่	20	20.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
6. มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้		
ไม่มี	8	40.00
มี	12	60.00
7. ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบ มีวิธีแก้ไข		
หาแหล่งใหม่ที่ใกล้	6	23.08
หาแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับแหล่งเก่า	20	76.92
8. การย่อยสลายดิน ใช้วิธีการแบบใด		
ใช้เครื่องบดไฟฟ้า	12	60.00
ใช้ครกกระเดื่อง	8	40.00
9. การนวดดินสำหรับใช้ในการขึ้นรูปนั้น ใช้วิธีการใด		
ใช้มือนวด	20	100.00
10. การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ของท่านใช้อุปกรณ์ใดช่วยในการขึ้นรูป		
เป็นมือหมุน (จาก)	18	81.81
เป็นหมุนไฟฟ้า	4	18.18
11. จังกที่ใช้อยู่นี้ สามารถทำใช้เองหรือสั่งซื้อ		
ใช้จังกที่สั่งซื้อจากที่อื่น	20	100.00
12. ผลิตภัณฑ์ที่ท่านทำอยู่นี้มีอะไรบ้าง		
น้ำดัน	14	31.81
น้ำหม้อ	18	40.90
กระถางต้นไม้	6	13.64
ทำแจกัน	2	4.55
อื่น ๆ (วัสดุก่อสร้าง, ตะเกียง)	4	9.10
13. การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ของท่านนอกจากใช้การขึ้นรูปด้วยเป็นหมุนแล้ว ใช้วิธีการใดช่วยในการขึ้นรูป		
การขึ้นรูปด้วยวิธีการหล่อน้ำดิน	4	20.00
การขึ้นรูปด้วยวิธีขด	6	30.00
การขึ้นรูปด้วยวิธีอิสระ	10	50.00

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
14. การป้อนน้ำมือหรือน้ำดื่ม 1 ใบใช้เวลาประมาณกี่วัน		
1 - 5 วัน	12	60.00
6 - 10 วัน	8	40.00
15. ใช้เตาประเภทไหนเผาผลิตภัณฑ์		
เตาฟืน	20	100.00
16. เตาที่ใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง ใช้ฟืนอะไรเชื้อเพลิงในการเผา		
ฟืนจากตอไม้สัก	20	27.03
ฟืนจากไม้ไผ่	20	27.03
ฟืนไม้ยาง	20	27.03
ฟืนไม้แดง	14	18.91
17. มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิงหรือไม่		
ไม่มี	20	100.00
18. ท่านมีปัญหาในเรื่องขาดแคลนคนช่วยในการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาหรือไม่		
ไม่มี	20	100.00
19. จ้างคนงานเพื่อช่วยในการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาหรือไม่		
ไม่จ้างคนงาน	20	100.00
20. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับตลาดที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือไม่		
ไม่มี	16	80.00
มีปัญหา	4	20.00
21. ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตนอกจากจะจำหน่ายในหมู่บ้านแล้วส่งไปจำหน่ายที่ใดบ้าง		
ในเขตอำเภอหาดง	18	41.86
ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่	18	41.86
ต่างจังหวัด	6	13.95
ต่างประเทศ	1	2.32
22. ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีตลาดหลักที่ส่งไปจำหน่ายที่ใด		
ในเมืองเชียงใหม่	20	66.66
ในประเทศ	10	33.33

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่	ร้อยละ
23. สำหรับตลาดต่างประเทศได้แก่		
สหรัฐอเมริกา	1	4.55
อังกฤษ	1	4.55
ออสเตรเลีย	1	4.55
อื่น ๆ (ไม่มี)	19	86.36
24. การจำหน่ายสินค้าภายในประเทศของท่านมีวิธีการจำหน่าย		
โดยตรงกับผู้ซื้อ	8	28.57
จำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย	20	71.43
25. การจำหน่ายสินค้าต่างประเทศของท่านมีวิธีการจำหน่าย		
จำหน่ายโดยตรงกับผู้ซื้อ	2	10.00
จำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย	18	90.00

จากตารางที่ 4 พบว่าด้านการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกง วัดดุดิบที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกง คือ ดินแดงคิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงมาเป็นดินเหลืองคิดเป็นร้อยละ 41.18 แหล่งดินที่นำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์นำมาจากอำเภอสนป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 45.83 วัสดุที่ใช้ประกอบการทำผลิตภัณฑ์เป็นน้ำมันโซล่าและฟืนสำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 50 ชาวบ้านใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาโดยใช้เป็นมือหมุน คิดเป็นร้อยละ 40.91 ใช้เครื่องบดไฟฟ้าในการย่อยสลาย คิดเป็นร้อยละ 60 เครื่องมือที่ใช้ช่วยในการตกแต่งผิวภาชนะประกอบด้วยหิน ลูกกลิ้ง พู่กัน ใบมีดและกระบอกไม้ไผ่ คิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ประกอบอาชีพมีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 60 เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบผู้ประกอบอาชีพมีวิธีการแก้ปัญหาคือหาแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับแหล่งเดิม คิดเป็นร้อยละ 76.92 อุปกรณ์ที่ช่วยในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้เป็นหมุนมือ คิดเป็นร้อยละ 81.81 โดยผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านเหมืองกงส่วนใหญ่ทำคือ น้ำหม้อคิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาคือน้ำดัน คิดเป็นร้อยละ 31.81 ใช้เตาฟืนในการเผาผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่าชาวบ้านไม่มีปัญหาในการใช้ฟืน คิดเป็นร้อยละ 100 ชาวบ้านเหมืองกงส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในอำเภอหางดงและในอำเภอเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 41.86 การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ จำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 71.43 และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศ จำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ 90

5. ปัจจัยด้านประวัติของหมู่บ้านเหมืองกุง การผลิตและการจำหน่าย

5.1 ประวัติของหมู่บ้านเหมืองกุง

จากเชียงใหม่ตามถนนสายเชียงใหม่-ฮอด ประมาณกิโลเมตรที่ 6 ด้านขวามือมีศาลาสำหรับรอรถโดยสารประจำทาง ข้างศาลามีถนนคอนกรีตเข้าหมู่บ้านและตรงเข้าไปจะพบหมู่บ้านที่มีความสำคัญและมีคุณค่าต่องานศิลปะพื้นบ้านของภาคเหนือ หมู่บ้านเหมืองกุงหรือหมู่บ้านน้ำตัน อยู่ในเขตปกครองของ หมู่ที่ 7 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ (ประมาณพิกัด 47 QMA 944702 หรือ รุ่ง 18 องศา 43 ลิปดา 28 พิลิปดาเหนือ และแวง 89 องศา 56 ลิปดา 50 พิลิปดาตะวันออก) มีประชากรประมาณ 100 หลังคาเรือน ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ถั่วเป็นอาชีพหลัก เมื่อว่างจากการทำนาจะปั่นหม้อน้ำ น้ำดันดินเผาเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งทำสืบทอดกันมา ตั้งแต่ครั้ง ปู่ ย่า ตา ยาย สำหรับการปั่นหม้อของชาวบ้านเหมืองกุงนี้เริ่มมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ พวกที่ย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านใหม่ก็จะประกอบอาชีพอย่างอื่น อาชีพการปั่นหม้อมีแต่พวกที่อยู่หมู่บ้านนี้แต่ดั้งเดิม ถือว่าเป็นมรดกทางศิลปะที่สืบทอดกันมา

หมู่บ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ทางทิศใต้ของเมืองเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่มีความเก่าแก่ ตั้งแต่สมัยพระเจ้ากาวิโรศ (พ.ศ.2396-2413) มีอายุประมาณ 140 ปี ซึ่งบรรพบุรุษของชาวบ้านเหมืองกุงเป็นคนไทลื้อ โดยชาวบ้านคงเป็นบ่าวไพร่ ในสังกัดเจ้านายชั้นสูง ผู้เป็นเจ้าของที่ดินคือ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่และลูกหลาน อันได้แก่ พระราชชายาเจ้าดารารัศมี มีหมู่บ้านข้างเคียง เช่น หมู่บ้านดองกาย เป็นกลุ่มคนเผ่าไทจากสิบสองปันนาได้รับการจัดตั้งหมู่บ้านในเวลาใกล้เคียงกันมีฐานะเป็นบ่าวไพร่เช่นเดียวกัน หมู่บ้านที่รายล้อมเมืองเชียงใหม่ล้วนเป็นชุมชนช่าง โดยเฉพาะตลอดแนวเชียงใหม่หางดงมีหมู่บ้านที่จัดว่าเป็นชุมชนช่างเรียงรายเช่น บ้านช่างคำซึ่งชำนาญด้านช่างทอง บ้านถวายชำนาญด้านการแกะสลักไม้ บ้านเหมืองกุงชำนาญด้านเครื่องปั้นดินเผาประเภทไฟดำ (อัครพงษ์ สัจจวาทิต และคณะ, 2527) ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของหมู่บ้านเหมืองกุงมีหลายชนิด เช่นน้ำดัน หม้อน้ำ ขี้เบ้า แจกัน กระถางต้นไม้ ตะเกียง ประติมากรรมดิน แต่ละชนิดมีหลายรูปแบบ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านเหมืองกุงทำกันมานานจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันคือ น้ำดันและหม้อน้ำและหมู่บ้านเหมืองกุงแห่งนี้ก็ได้รับขนานนามว่า หมู่บ้านน้ำดัน

5.2 ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผาและระยะเวลาตามขั้นตอนต่าง ๆ ประกอบด้วย

การเตรียมวัตถุดิบ

วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาที่หมู่บ้านเหมืองกุงก็คือ

1. ดิน ซึ่งดินที่ชาวบ้านเหมืองกุงนำมาใช้มี 2 ชนิด คือ ดินเหลืองและดินแดง ซึ่งดินเหลืองนั้นตอนเริ่มแรกทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาจะขุดดินบริเวณท้องนามาใช้ แต่ระยะหลังได้หาแหล่งดินใหม่มาทดแทนเช่น ดินจากอำเภอสันป่าตองและจอมทอง สำหรับดินแดงที่นำมาใช้ในการเคลือบผิวผลิตภัณฑ์นั้นจะนำมาจากอำเภอดอยสะเก็ด เพราะดินจากอำเภอดอยสะเก็ดจะมีคุณสมบัติพิเศษกว่าดินแหล่งอื่น คือเนื้อดินมีสีแดงทั้งก่อนเผาและหลังจากการเผา เนื่องจากมีสารจำพวกเหล็กออกไซด์ผสมอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับการเตรียมดินเพื่อใช้ในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านเหมืองกุงนั้นมีวิธีการเตรียมดินอยู่ 2 ลักษณะคือ

1.1 เตรียมดินโดยใช้ครกกระเดื่องในการย่อยขนาดของดินที่แห้งให้เล็กลงและนำดินที่ย่อยแล้วไปกรองด้วยตะแกรงจะได้ดินที่มีลักษณะเป็นผง หลังจากนั้นจึงใช้น้ำมาผสมกับดินผงแล้วนวดให้เข้ากันดี และมีความเหนียวมากยิ่งขึ้น เพราะจะทำให้สามารถปั้นขึ้นงานได้ดี

1.2 เตรียมดินโดยใช้เครื่องจักรช่วยในการย่อยขนาดของดินให้เล็กลง เพราะทำให้ประหยัดเวลาในการเตรียมดินให้สั้นลงและรวดเร็ว แล้วจึงนำดินที่ย่อยเสร็จแล้วไปกรองด้วยตะแกรงก็จะได้นดินที่มีลักษณะเป็นผง หลังจากนั้นจึงใช้น้ำมาผสมกับดินผงในปริมาณที่พอเหมาะเพื่อนวดให้เข้ากันและมีความเหนียวมากขึ้น

2. ฟืน สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงในการเผาผลิตภัณฑ์ ตอนเริ่มแรกใช้ฟืนที่หาได้ตามหมู่บ้านตามชายป่าใกล้หมู่บ้าน เช่น ฟืนจากตอไม้สัก ไม้ไผ่และไม้อื่น ๆ เท่าที่จะหาได้ก็สามารถนำมาใช้เผาได้ ต่อมาฟืนหายากชาวบ้านจึงต้องไปซื้อฟืนจากโรงเลื่อย ปัจจุบันโรงเลื่อยต่าง ๆ ได้ปิดกิจการลงทำให้ชาวบ้านเหมืองกุงขาดฟืนสำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิง แต่ได้มีชาวบ้านบางรายได้พยายามทดลองใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิงในการเผาแต่ปรากฏว่าต้นทุนในการผลิตสูงเกินไป จึงกลับไปใช้ฟืน ซึ่งฟืนที่ใช้ในปัจจุบันได้มาจากกิ่งไม้ต่าง ๆ

3. น้ำมันโซล่า ใช้สำหรับทาผิวผลิตภัณฑ์หลังจากเคลือบผิวดินด้วยดินแดง เพื่อขัดผิวให้มีความมันและเกลี้ยงสวยงาม

การขึ้นรูป

การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองกุจะใช้เป็นหมุนช่วยในการขึ้นรูป ซึ่งเป็นหมุนที่ใช้นั้นมี 2 ชนิด คือ เป็นหมุนโดยใช้มือหมุนหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าจ่ากและเป็นหมุนไฟฟ้า ที่ชาวบ้านดัดแปลงมาจากแกนล้อรถจักรยานยนต์โดยใส่มอเตอร์ไฟฟ้าเป็นตัวต้นกำลังในการขับเคลื่อนให้เป็นหมุนนั้นหมุน เพื่อสะดวกในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

1. ขั้นตอนในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ สำหรับใช้เป็นมือหมุน (จ่าก) ซึ่งทำจากกระบอกไม้ไผ่เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว ด้านบนเป็นทำจากแผ่นไม้เรียบทรงกลมและยึดติดกับกระบอกไม้ไผ่โดยใช้ขันหรือกาวเป็นตัวเชื่อม เวลาใช้งานจะนำส่วนที่เป็นแกนที่ทำจากกระบอกไม้ไผ่เสียบกับหลัก ซึ่งทำจากเหล็กที่มีปลายแหลมซึ่งตอกเหล็กลงบนพื้นดินโดยให้ปลายเหล็กโผล่ขึ้นมาประมาณ 1 ฟุต แล้วนำดินที่ผ่านการนวดขนาดพอประมาณกับรูปทรงที่จะปั้นมาวางบนเป็นมือหมุน (จ่าก) ตำแหน่งการวางมือสำหรับการปั้นหรือการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ ตำแหน่งมือขวาจับดินที่วางบนจ่าก และมือซ้ายจับที่ขอบจ่ากเพื่อสะดวกในการหมุนจ่ากให้หมุนไปในทิศทางที่ต้องการคือจะหมุนจ่ากเข้าหาตัวไปเรื่อย ๆ มือขวาจะทำหน้าที่ในการจับดินให้ได้ศูนย์กลางของเป็นหมุนมือ (จ่าก) แล้วเจาะดินบริเวณตรงกลางให้เป็นรูที่มีลักษณะลึกลงไปเล็กน้อย และเว้นความหนาบริเวณก้นผลิตภัณฑ์ตามความเหมาะสม หลังจากนั้นรีดดินบริเวณด้านข้างให้สูงขึ้นเป็นรูปทรงกระบอกโดยกำหนดความหนาบางของผลิตภัณฑ์ตามความเหมาะสม ถ้ารีดดินบริเวณด้านข้างบางจนเกินไปจะทำให้การทรงตัวของผลิตภัณฑ์นั้นไม่ค่อยดี เมื่อได้รูปทรงที่ต้องการแล้วยกเป็นหมุนมือ (จ่าก) ออกไปผึ่งลมหรือผึ่งแดดให้ผลิตภัณฑ์หมาด ๆ เพื่อสะดวกในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ในขั้นต่อไป ในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่หรือมีรูปทรงที่มีส่วนโค้งและส่วนเว้ามาก ๆ เป็นไปไม่ได้ที่ช่างปั้นจะสามารถขึ้นรูปครั้งเดียวเสร็จและจำเป็นต้องปั้นต่อเป็นช่วง ๆ โดยปล่อยให้ช่วงแรกมีความหมาดเสียก่อนจึงปั้นในช่วงต่อไปได้ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีการทรงตัวที่ดี โดยกลิ้งดินให้เป็นเส้นยาว ๆ เสียบก่อนแล้วจึงนำมาต่อในส่วนที่ปั้นเสร็จแล้วให้สูงขึ้นตามรูปทรงที่ต้องการอาจใช้เครื่องมือที่ทำจากไม้ช่วยในการขึ้นรูป หลังจากนั้นจึงทำการรีดดินที่ต่อไว้ให้มีความหนาบางใกล้เคียงกันให้มากที่สุด ในบางครั้งการชุบขีดตกแต่งลงลายลงบนผลิตภัณฑ์มักทำกันในขั้นตอนนี้เพราะดินยังหมาด สะดวกในการตกแต่งจากนั้นรองจนผลิตภัณฑ์เกือบแห้งจึงนำไปทำการเคลือบผิวดินด้วยดินสีแดงแล้วใช้น้ำมันโชล่าทาทับอีกครั้งหนึ่งจึงขัดผิวด้วยหิน ซึ่งทำให้ผิวผลิตภัณฑ์มีเนื้อแน่น เกลี้ยงและมีความมัน

2. ขั้นตอนในการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ สำหรับใช้เป็นหมุนไฟฟ้า ก่อนที่ผลิตผลิตภัณฑ์บนเป็นหมุนไฟฟ้านั้นควรรู้ทิศทางการหมุนของเป็นหมุนไฟฟ้าเสียก่อน โดยปกติทั่วไปเป็นหมุนไฟฟ้ามักหมุนทวนเข็มนาฬิกาเสมอ สำหรับเป็นหมุนไฟฟ้าที่ใช้กันทั่วไปนั้นส่วนใหญ่จะไม่มีปัญหาเรื่องการหมุนผิดทิศทาง นอกจากต่อสายมอเตอร์ผิด เริ่มด้วยการเตรียมดินให้เป็นก้อนกลม ๆ เพื่อสะดวกและรวดเร็วในการปั้น ซึ่งมีขั้นตอนการปั้นดังนี้ นำดินที่เตรียมเป็นก้อนกลม ๆ มาวางตรงกลางของเป็นหมุนและเปิดสวิตช์มอเตอร์ให้เป็นหมุนทำงาน โดยใช้ความเร็วรอบประมาณ 80 รอบต่อนาที ซึ่งใช้น้ำช่วยในการหล่อลื่น ทุกส่วนของฝ่ามือจะต้องสัมผัสกับดิน น้ำหนักมือขวาอยู่ที่ปลายนิ้วมือ ส่วนน้ำหนักมือซ้ายอยู่ที่อุ้งมือและมือทั้งสองข้างจะต้องวางให้นิ่ง ออกแรงตามตำแหน่งที่กล่าวมาแล้ว และวางข้อศอกบนเข่าของตัวเองเพื่อช่วยให้มือนิ่ง หลังจากนั้นเจาะดินให้ได้ศูนย์กลางโดยใช้หัวแม่มือหรือนิ้วกลางข้างใดข้างหนึ่งค่อย ๆ กดลงตรงกลางของก้อนดิน พยายามเจาะให้ได้ศูนย์กลาง ถ้ารู้สึกว่าการเจาะดินไม่ได้ศูนย์กลาง ให้หยุดเจาะดินแล้วตรึงมือให้อยู่กับที่ จนกว่าดินจะได้ศูนย์กลางแล้วจึงเริ่มเจาะต่อไป จนให้เหลือความหนาที่ก้นพอประมาณหรือให้เหมาะสมกับรูปทรงและขนาดที่ปั้น จากนั้นใช้มือทั้งสองข้างขยายความกว้างภายในออกตามรูปทรงที่ต้องการแล้วจึงรีดดินให้สูงเป็นรูปทรงกระบอก ซึ่งการรีดดินให้สูงนั้นตามปกติควรลดความเร็วรอบให้ต่ำลงเพื่อสะดวกในการปั้น การรีดดินหรือดึงดินไปข้างบนให้มีความสูงเป็นรูปทรงกระบอกและมีความหนาบางสม่ำเสมอ ตามปกติส่วนด้านล่างจะมีความหนามากกว่าส่วนบนเล็กน้อยเพราะเป็นส่วนที่ต้องรับน้ำหนักจากส่วนบน ดังนั้นจึงมีวิธีการปั้นดังนี้ ใช้มือขวาเป็นหลักอยู่ด้านนอกซึ่งมือซ้ายจะอยู่ด้านใน ใช้นิ้วใดนิ้วหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของนิ้วมือเป็นจุดสัมผัสที่จะรีดดินให้บางและสูง ปกติน้ำหนักมือนอกกับด้านในจะออกแรงเกือบเท่ากัน แต่มือขวาซึ่งอยู่ด้านนอกจะออกแรงมากกว่าเล็กน้อย ใช้มือขวาเป็นหลัก การปั้นจะเบี้ยวหรือไม่เบี้ยวอยู่ที่การวางมือขวา ฉะนั้นจะต้องเกร็งมือขวาให้เป็นหลักอยู่ตลอดเวลา ขณะทำการรีดดินหรือดึงดินให้สูงขึ้น จะเริ่มดึงดินจากส่วนล่างขึ้นไปด้านบนโดยค่อย ๆ เลื่อนมือทั้งสองข้างขึ้นไปพร้อม ๆ กันและตรงกันอย่างสม่ำเสมอและต้องพยายามรักษาความหนาบางให้เท่ากันโดยควบคุมน้ำหนักมือที่กดเข้าหากันให้เท่ากันซึ่งการรีดดินหรือดึงดินนั้นต้องอาศัยแรงบวกกับการหล่อลื่นของน้ำ จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ เมื่อรีดดินเป็นรูปทรงกระบอกแล้วและต้องการปั้นรูปทรงภาชนะตามต้องการ เริ่มด้วยลักษณะของการวางมือเหมือนกับการรีดดินเพียงแต่ไม่ต้องออกแรงบีบดินมากนัก ถ้าต้องการให้ส่วนไหนโค้งออกมาก็ใช้มือด้านในออกแรงดันผนังดินโค้งออกมา แต่ถ้าต้องการให้ส่วนไหนเว้าเข้าไปก็ให้ใช้มือที่อยู่ด้านนอกกดหรือดันผนังดินส่วนนั้นเข้าไปหรือใช้มือทั้งสองข้างรวบดินบริเวณนั้นให้เล็กลง หลังจากปั้นเสร็จก็เตรียมยกลงจากเป็นหมุน และนำไปผึ่งให้หมาด ๆ เพื่อเตรียมชุดตกแต่งผิวต่อไป

การตกแต่ง

สำหรับการตกแต่งผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองทุ่งที่นับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านก็คือการตกแต่งด้วยวิธีขูดมันที่ผิวผลิตภัณฑ์ โดยใช้ดินสีแดงจากอำเภอดอยสะเก็ดเคลือบผิวผลิตภัณฑ์ก่อน จากนั้นจึงใช้น้ำมันโซล่าทาทับบริเวณผิวผลิตภัณฑ์อีกครั้งเพื่อจะได้ผิวดินที่มีสีแดงและผิวจะมีความมัน หลังจากนั้นจึงใช้ก้อนหินที่มีผิวเรียบขัดผิวผลิตภัณฑ์ให้เป็นมัน ก่อนจะนำไปผึ่งให้แห้งและเผาต่อไป หรือต้องการตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้มีสีดำนึกทำได้โดยหลังจากเผาผลิตภัณฑ์เสร็จแล้ว และความร้อนในเตาเริ่มลดลง จะใช้เครื่องมือที่ขัดผลิตภัณฑ์ออกจากเตาเผามาวางไว้ในที่โล่ง จากนั้นจึงใช้ขี้เถ้าเสียดบริเวณผิวผลิตภัณฑ์ให้ทั่วหรือนำผลิตภัณฑ์ไปหมกไว้ในขี้เถ้า ซึ่งมีลักษณะติดไฟได้ง่ายเมื่อมาถูกความร้อนของผลิตภัณฑ์ที่ออกจากเตาเผาใหม่ ๆ ทำให้เกิดควันบริเวณผิวผลิตภัณฑ์ซึ่งส่งผลทำให้ผิวผลิตภัณฑ์ที่สัมผัสกับขี้เถ่านั้นเป็นสีดำหรือที่เรียกว่า "รมควัน"

การผึ่ง

หลังจากขึ้นรูปและตกแต่งผลิตภัณฑ์เสร็จแล้ว ต้องรอให้ผลิตภัณฑ์แห้งเสียก่อนจึงจะนำไปเข้าเตาเผาได้และการผึ่งที่ดีควรผึ่งไว้ในร่ม โดยควบคุมอุณหภูมิให้พอเหมาะ สลับกับนำผลิตภัณฑ์ไปผึ่งแดดเพื่อช่วยเร่งให้แห้งเร็วยิ่งขึ้น สาเหตุที่ต้องผึ่งผลิตภัณฑ์ให้แห้งสนิทก่อนเผานั้นเพราะถ้าผลิตภัณฑ์ไม่แห้ง ขณะเผาซึ่งให้ความร้อนสูงขึ้นเรื่อย ๆ อาจทำให้อิฐที่อยู่ในดินระเหยไม่ทันหรือระเหยเร็วเกินไปทำให้อิฐในเนื้อดินเกิดแรงดันซึ่งส่งผลทำให้ผลิตภัณฑ์แตกเสียหายได้

การเผา

การเผาผลิตภัณฑ์นับว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายสำหรับการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองทุ่ง โดยจะใช้เตาเผาที่ก่อขึ้นเองอย่างง่าย ๆ ซึ่งใช้ทุนในการก่อสร้างไม่แพงนักโดยใช้อิฐมอญก่อเป็นเตาประเภทเตากลมเปิดด้านบนทางลมร้อนขึ้น (Up draft Kiln) โดยใช้ฟืนเป็นเชื้อเพลิง และจะให้ความร้อนที่ประมาณ 750 - 900 องศาเซลเซียส ซึ่งภายในเตาจะเรียงตะกรับเตา (Checker work) หลาย ๆ ชั้น ซึ่งตะกรับเตามีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะเตาเผาแบบทางลมร้อนขึ้น (Up draft Kiln) เพราะตะกรับเป็นตัวช่วยเกลี่ยความร้อนให้กระจายได้อย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งเตาและในขณะเดียวกันยังทำหน้าที่รับน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในเตาเผาอิฐที่ใช้เรียงตะกรับควรเป็นอิฐทนไฟ มีมาตรฐาน มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้แข็งแรงใช้ได้นาน การเรียงตะกรับเตาสำหรับเตาเผาแบบทางลมร้อนขึ้นตอนแรกจะเรียงอิฐในแนวตั้งแต่ไม่ชิดผนังเตาจนเกินไปและไม่ควรใช้อิฐจำนวนมากเพราะจะทำให้ช่องเดินไฟเดินได้ไม่สะดวก สำหรับชั้นที่ 2 และ 3 ควรเรียงอิฐในแนวนอน อาจเรียงเป็นรัศมี

วงกลมก็ได้เพราะจะช่วยให้ความร้อนกระจายได้ดี ขนาดเตาของชาวบ้านเหมืองกุงที่สร้างขึ้นมานั้น จะมีขนาดที่แตกต่างกันออกไป เช่น เตาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 100 เซนติเมตร สูง 100 เซนติเมตร สามารถบรรจุน้ำดันขนาด 6 นิ้ว ได้ประมาณ 100 ถึง 120 ใบ เตาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 120 เซนติเมตร สูง 120 เซนติเมตร สามารถบรรจุน้ำดันขนาด 6 นิ้ว ได้ประมาณ 120 ถึง 150 ใบ และเตาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 150 เซนติเมตร สูง 150 เซนติเมตร สามารถเผาน้ำดันขนาด 6 นิ้ว ได้ประมาณ 150 ถึง 220 ใบ

การจำหน่าย

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกุงนั้น เป็นการจำหน่าย 2 ประเภท คือ ทั้งที่ผ่านตัวแทนจำหน่ายและจำหน่ายเองโดยตรงตามบ้านที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านเหมืองกุง จะมีร้านค้าที่รับซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาที่ชาวบ้านผลิตขึ้นไว้เพื่อจำหน่ายให้กับลูกค้าทั่วไป

แนวทางให้ชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาใน
เชิงอนุรักษ์และพัฒนา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพ

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. ควรอนุรักษ์และพัฒนาการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา ของชาวบ้านเมืองกุญ	4.75	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้เครื่องปั้นดินเผา บ้านเมืองกุญเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย	4.75	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมช่างปั้นเพื่อพัฒนาฝีมือ ซึ่งทำให้ผลิต ชิ้นงานออกมามีคุณภาพและขายได้ราคาสูง	4.58	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ควรมีการพัฒนาทางด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ให้มีคุณภาพ	4.58	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์ในอาชีพการทำ เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองกุญ	4.50	0.52	เห็นด้วย
6. ท่านคิดว่าควรปลูกฝังการถ่ายทอดความรู้การทำเครื่องปั้นดินเผา ของชาวบ้านเมืองกุญซึ่งเป็นอาชีพในท้องถิ่นไปสู่โรงเรียน	4.50	0.52	เห็นด้วย
7. ควรจัดให้มีตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตเครื่องปั้นดินเผา ของชาวบ้านเมืองกุญ	4.41	0.51	เห็นด้วย
8. จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประจำหมู่บ้านเมืองกุญ เพื่อเก็บและ รวบรวมผลงานเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเมืองกุญ	4.41	0.51	เห็นด้วย
9. อาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาว บ้านเมืองกุญเป็นอาชีพที่มีชื่อเสียงและเก่าแก่	4.41	0.66	เห็นด้วย
10. ควรมีการอนุรักษ์ในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้าน เมืองกุญแบบดั้งเดิม	4.41	0.79	เห็นด้วย

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
11. ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาของบ้านเหมืองกงเพื่อเผยแพร่	4.33	0.49	เห็นด้วย
12. ควรสร้างค่านิยมให้คนในท้องถิ่นหันมาสนใจใช้เครื่องปั้นดินเผา	4.33	0.65	เห็นด้วย
13. โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่ควรสนับสนุนการประกอบอาชีพในท้องถิ่นเช่น การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกง	4.33	0.77	เห็นด้วย
14. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการทำเครื่องปั้นดินเผา	4.25	0.62	เห็นด้วย
15. ควรให้บริการเงินกู้ในการลงทุนดอกเบี้ยต่ำ	4.25	0.75	เห็นด้วย
16. การให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหน่วยงาน	4.08	0.51	เห็นด้วย
17. ควรจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าผลิตเครื่องปั้นดินเผา	4.08	0.79	เห็นด้วย
18. การให้คำปรึกษา แนะนำเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และการลงทุน	4.00	0.42	เห็นด้วย
19. การปรับเปลี่ยนรูปแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของบ้านเหมืองกงไปตามความต้องการของตลาดจะมีผลเสียต่อการอนุรักษ์	3.91	0.90	เห็นด้วย
20. ควรนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกง	3.75	0.75	เห็นด้วย

จากตารางที่ 5 การสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่ามีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการอนุรักษ์และพัฒนาการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้เครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ควรจัดให้มีการฝึกอบรมช่างปั้นเพื่อพัฒนาฝีมือซึ่งทำให้ผลิตชิ้นงานมีคุณภาพและขายได้ราคาสูงและควรมีการพัฒนาวัตถุดิบให้มีคุณภาพและควรปลูกฝังการถ่ายทอดความรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกงที่เป็นอาชีพท้องถิ่นไปสู่โรงเรียนและการท่องเที่ยวมีผลดีต่อการอนุรักษ์ในอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การส่งเสริม ควรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์
2. หน่วยงานท้องถิ่น ต้องให้การส่งเสริมอย่างจริงจังเพื่อเป็นรูปแบบในการทำงานหัตถกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนนั้น ๆ
3. ควรให้ความรู้และความเข้าใจในการพัฒนารูปแบบ โดยเน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิม
4. ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. ควรมีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ การทำเครื่องปั้นดินเผาในเชิงอนุรักษ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
6. ควรจัดฝึกอบรมและให้ความรู้ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการทำเครื่องปั้นดินเผาในเชิงอนุรักษ์และพัฒนา เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค
7. การปรับปรุงรูปแบบและพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดนั้นสามารถทำได้ แต่ในขณะเดียวกันต้องรักษาเอกลักษณ์ของการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านเหมืองกุงที่ทำสืบทอดกันมาช้านาน โดยการใช้เป็นหมุนมือ (จัก) และควรนำเอาเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้ในสถานศึกษาเพื่อช่วยกันอนุรักษ์การขึ้นรูปผลิตภัณฑ์แบบชาวบ้าน